A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2008. december 16.*

A C-47/07. P. sz. ügyben,

a **Masdar (UK) Ltd** (székhelye: Eversley [Egyesült Királyság], képviselik: A. P. Bentley QC és P. Green barrister)

fellebbezőnek

a Bíróság alapokmányának 56. cikke alapján 2007. január 31-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: J. Enegren és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

* Az eljárás nyelve: angol.

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, M. Ilešič (előadó) és T. von Danwitz tanácselnökök, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, J. Malenovský, A. Arabadjiev és C. Toader bírák,

főtanácsnok: J. Mazák,
hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. február 20-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2008. június 12-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Fellebbezésével a Masdar (UK) Ltd (a továbbiakban: Masdar) az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága T-333/03. sz., Masdar (UK) kontra Bizottság ügyben 2006. november 16-án hozott ítéletének (EBHT 2006., II-4377. o.; a továbbiakban: megtámadott ítélet) hatályon kívül helyezését kéri, amellyel az Elsőfokú Bíróság elutasította a Masdar által azon kár megtérítése iránt benyújtott keresetet, amely állítólag annak következtében érte őt, hogy nem fizették ki neki az egyes közösségi segítségnyújtási projektek keretében általa nyújtott szolgáltatásokat.

A jogvita előzményei

2 Az 1994. év elején a Független Államok Közösségének nyújtott technikai segítségnyújtási program (TACIS) keretében az Európai Közösségek Bizottsága és a Hellenic Management Investment Consultants SA nevű társaság (a továbbiakban: Helmico) szerződést kötöttek, amely egy moldáviai projekt végrehajtására irányult. Ez a szerződés (a továbbiakban: moldáv szerződés) a „Mezőgazdasági vállalkozók magánegyesülete szervezetének nyújtott segítség" című projekt (a továbbiakban: moldáv projekt) részét képezte.

3 1996 áprilisában a Helmico és a Masdar szerződést kötöttek, amelynek értelmében a Helmico alvállalkozás formájában ez utóbbira bízta rá egyes, a moldáv szerződésben előírt szolgáltatások nyújtását.

4 1996. szeptember 27-én a Bizottság és a Helmico újabb szerződést kötöttek. E szerződés (a továbbiakban: orosz szerződés) értelmében a Helmico kötelezettséget vállalt arra, hogy a „Vetőmagok hitelesítésének és vizsgálatának szövetségi rendszere” című projekt (a továbbiakban: orosz projekt) keretében bizonyos szolgáltatásokat nyújt Oroszországban.

5 1996 decemberében a Helmico és a Masdar az orosz projekt vonatkozásában alvállalkozói szerződést kötöttek, amely lényegében megegyezett a moldáv projekt keretében 1996 áprilisában kötött alvállalkozói szerződéssel.

6 1997 vége felé a Masdart nyugtalanította a Helmico fizetési késedelme, amely arra hivatkozott, hogy a késedelem a Bizottságnak róható fel. A Masdar kapcsolatba lépett a Bizottság szervezeti egységeivel, és megtudta, hogy a Bizottság ekkorra már a Helmico összes számláját kifizette. Alaposabb kutatások után a Masdar felfedezte, hogy a Helmico későn és pontatlanul tájékoztatta őt a Bizottság által teljesített kifizetésekről.

7 1998. október 2-án találkozóra került sor a Masdar egyik tisztségviselője és a Bizottság képviselői között (a továbbiakban: 1998. október 2-i találkozó) annak érdekében, hogy megvizsgálják a Helmicóval való együttműködéssel kapcsolatban felmerült problémákat.

8 1998. október 5-én a Bizottság levelet küldött a Helmicónak, amelyben aggodalmát fejezte ki azon tény miatt, hogy a Helmico és a Masdar között felmerült nézeteltérések veszélyeztetik az orosz projekt végrehajtását, és hangsúlyozta, hogy nagy jelentőséget tulajdonít e projekt sikerének. A Bizottság a Helmico és a Masdar által aláírt nyilatkozat formájában nyújtott biztosítékot kért a Helmicótól. Ez a levél azt is tartalmazta, hogy ha a Bizottság 1998. október 12-e (hétfő) előtt nem kap ilyen biztosítékot, más eszközökhöz folyamodik a szóban forgó projekt végrehajtásának biztosítása érdekében.

9 1998. október 6-án a Helmico azt válaszolta a Bizottság szervezeti egységeinek, hogy a nézeteltéréseket rendezték. E válasz azt is tartalmazta, hogy a Helmico és a Masdar megállapodtak abban, hogy az orosz projektre vonatkozó valamennyi jövőbeli kifizetést – ideértve a még kifizetés alatt álló számlákat is – a Masdar által megjelölt bankszámlára, nem pedig a Helmico bankszámlájára kell teljesíteni. A levél a következő kézírásos megjegyzést tartalmazta: „Jóváhagyva, S., Masdar, 1998. október 6.”. A Helmico még egy – ugyanilyen tartalmú, ugyanezen a napon kelt és a Masdar elnöke által aláírt – levelet küldött a Bizottságnak a moldáv szerződés keretében megfizetendő összegek tekintetében.

10 A Helmico 1998. október 7-én két további levelet küldött a Bizottságnak, amelyet a Masdar nevében szintén ellenjegyzett S. E levelek tartalma megegyezett az október 6-i levelek tartalmával, azoktól csupán annyiban tért el, hogy az orosz szerződésre vonatkozó levél nem említett semmilyen bankszámlát, míg a moldáv szerződésre vonatkozó levél a jövőbeli kifizetések vonatkozásában a Helmico athéni bankszámlájának számát jelölte meg.

11 1998. október 8-án a Helmico két levelet írt a Bizottság „szerződések” szolgálata érintett projektjeinek vezetői részére, és azt kérte, hogy az orosz és moldáv szerződés vonatkozásában ezentúl valamennyi kifizetést a Helmico másik, athéni bankszámlájára teljesítsék.

12 Ugyanezen a napon a Helmico és a Masdar megállapodást írtak alá, amelyben felhatalmazták a Masdar elnökét, hogy a Bizottságnak 1998. október 7-én és 8-án küldött levelekben említett bankszámlákról összegeket hívhasson le.

13 1998. november 10-én a Bizottság kibocsátotta az orosz projektre vonatkozó projekt-zárójelentését. A hat értékelendő rovatból négy „kiváló”, egy „jó”, egy másik pedig „összességében kielégítő” értékelést kapott. E zárójelentés megállapította, hogy „a projekt lebonyolítása és megvalósítása példaértékű volt”. 1999. február 26-án a Bizottság kibocsátotta a moldáv projektre vonatkozó projekt-zárójelentését, amelyben két értékelendő rovat „jó”, a többi négy pedig „összességében kielégítő” értékelést kapott.

14 1999. július 29-én a Bizottság szervezeti egységei levelet küldtek a Masdarnak, amelyben tájékoztatták, hogy a Bizottság – mivel értesült arról, hogy pénzügyi szabálytalanságok fordultak elő a Helmico és a Masdar között az orosz és a moldáv szerződés végrehajtása során – felfüggesztett minden addig nem teljesített kifizetést. Mivel a Bizottság tisztában volt a Masdar pénzügyi nehézségeivel, tájékoztatta őt, hogy az orosz projekt keretében 200 000 euró előleget utal a Helmicónak a cég 1998. október 8-án közölt bankszámlájára. A 200 000 euró összeget 1999 augusztusában átutalták e számlára, ezt követően pedig a Masdar számlájára továbbították.

15 1999 decembere és 2000 márciusa között a Masdar elnöke írt a Bizottság több tisztviselőjének, valamint Patten úrnak, a Bizottság külkapcsolatokért felelős tagjának is. A feltett kérdések között szerepelt a Masdar által nyújtott szolgáltatások kifizetésére vonatkozó kérdés is.

16 2000. március 22-én a Bizottság külkapcsolati közös szolgálatának főigazgatója levelet írt a Masdar elnökének, amelyben az alábbiakról tájékoztatta őt:

„Alapos konzultációk után (amelyek során több lehetőség is szóba került, a két szerződésnek az Önök által elvégzett munkák és vállalt költségek alapján kiszámított kiegészítő kifizetések útján történő lezárását is beleértve, amely kifizetések a Masdart illetik) a Bizottság szervezeti egységei végül a korábban a Helmico, mint szerződő fél javára átutalt összegek visszatérítése mellett döntöttek. Jogi tekintetben úgy tűnik, hogy a Masdar javára közvetlenül történt valamennyi kifizetés (a Helmico bankszámláján keresztül történt kifizetéseket is beleértve, amely bankszámla tekintetében Önök meghatalmazással rendelkeznek) a Helmico fizetésképtelensége esetén a Helmico tisztségviselői vagy hitelezői részéről történő összejátszásnak fog minősülni; és nem biztos, hogy a Helmico és a Masdar közötti jogvita esetén az Európai Bizottság által átutalt összegek a Masdarnál maradnak, amint azt a Bizottság szeretné."

17 2000. március 23-án a Bizottság értesítette a Helmicót, hogy megtagadta a függőben lévő számlák kifizetését, és felszólította, hogy fizessen vissza 2 091 168,07 eurót. A Bizottság azt követően hozta meg ezt az intézkedést, hogy felfedezte: a Helmico csalárd módon járt el a moldáv és az orosz szerződés végrehajtása során.

18 2000. március 31-én a Masdar keresetet nyújtott be a Helmico ellen a High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division előtt, amelyben a moldáv és az orosz szerződés végrehajtása során alvállalkozóként nyújtott szolgáltatások kifizetését követelte, 453 000 euró értékben. Ezt az eljárást határozatlan időre felfüggesztették.

19 2000. április 4-én a Bizottság a jogvita alapjául szolgáló tényállás keletkezésének idején hatályos, az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó 1977. december 21-i költségvetési rendelet (HL 356., 1. o.) 28. cikkének (2) bekezdése értelmében két hivatalos beszedési megbízást állított ki a Helmicónak címezve.

20 A 2000. és a 2001. év során a Masdar kapcsolatba lépett a Bizottsággal azon lehetőség vizsgálata érdekében, hogy elérje az általa elvégzett és a Helmicónak kiszámlázott munkáknak a Bizottság részéről történő kifizetését. E tárgyban több megbeszélésre is sor került a Masdar ügyvédei és a Bizottság szervezeti egységei között.

21 2001. október 16-án a Bizottság szervezeti egységei azt válaszolták, hogy az információkat továbbították a „Költségvetés” főigazgatóság hatáskörrel rendelkező szervezeti egységeinek, az Európai Csalászelleni Hivatalnak, valamint a TACIS-programokkal foglalkozó pénzügyi és szerződéses egységnek, valamint azt, hogy a Bizottság szervezeti egységei mindent elkövetnek annak érdekében, hogy megtalálják a Helmico tisztségviselőit.

22 2002. február 1-jén a Bizottság szervezeti egységei a Masdar ügyvédei által feltett kérdésre adott írásbeli válaszukban kifejtették, hogy 2000. április 4-én a Helmicóval szemben két hivatalos beszedési megbízást bocsátottak ki, amelyek közül az egyik a moldáv szerződésre vonatkozik, 1 236 200,91 euró értékben, a másik pedig az orosz szerződésre vonatkozik, 854 967,16 euró értékben, azaz összesen 2 091 168,07 euróról van szó.

23 2003. február 18-án a Masdar ügyvédei és a Bizottság szervezeti egységei között újabb megbeszélésre került sor.

24 2003. április 23-án a felperes ügyvédei az alábbi nyilatkozattal záruló ajánlott levelet intézték a Bizottság szervezeti egységeihez:

„[A]mennyiben a Bizottság szervezeti egységei legkésőbb 2003. május 15-ig nem tesznek konkrét javaslatot az ügyfelem által elvégzett munkák kifizetésének vonatkozásában, az EK 235. és az EK 288. cikk […] alapján kártérítési kereset nyújtunk be az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságához."

25 2003. május 15-i faxában a Bizottság megbeszélést javasolt a Masdar ügyvédeinek, hogy a jogvitát egyezség útján lehessen rendezni, amelynek értelmében a Bizottság 249 314,35 eurót utal a Masdarnak a Helmico által elkövetett csalás felfedezését követően elvégzett munkák fejében, amennyiben a Masdar bizonyítja, hogy létezik olyan szerződés, amelynek értelmében a Bizottság közvetlenül kifizeti őt, ha végrehajtja az orosz és a moldáv projektet.

26 2003. június 23-i ajánlott levelükben a Masdar ügyvédei azt válaszolták a Bizottság szervezeti egységeinek, hogy elutasítják, hogy a tárgyalásokat a Bizottság által javasolt alapon folytassák, és kifejtették a Masdar kérelmének részleteit, valamint azokat a feltételeket, amelyek alapján a Masdar hajlandó részt venni a megbeszélésen.

27 Az ajánlott levelet követően 2003. július 3-án a Masdar ügyvédei faxot küldtek, amelyben a Bizottság arra vonatkozó válaszát sürgették, hogy lehetséges-e 2003. július 15-e előtt megbeszélést tartani, a javasolt feltételek alapján. Ez a fax azt is tartalmazta, hogy ha a megbeszélésre nem kerül sor, a Masdar keresetet nyújt be az Elsőfokú Bírósághoz.

28 2003. július 22-i levelükben a Bizottság szervezeti egységei azt válaszolták, hogy nem áll módjukban helyt adni a Masdar fizetési kérelmének.

Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet

29 A Masdar 2003. szeptember 30-án benyújtott keresetlevelével az EK 235. cikk és az EK 288. cikk második bekezdése alapján kártérítés iránti keresetet indított az Elsőfokú Bíróság előtt. A kártérítési igényét a jogalap nélküli gazdagodás tilalmának elvére *(de in rem verso)*, a megbízás nélküli ügyvitel szabályaira *(negotiorum gestio)*, a bizalomvédelem elvének megsértésére, végül pedig arra a tényre alapította, hogy a Bizottság szervezeti egységeinek magatartása olyan mulasztásnak vagy gondatlanságnak minősül, amely kárt okozott neki.

30 2005. október 6-án a pervezető intézkedések keretében a jogvita egyezség útján történő rendezésének előmozdítása céljából informális ülésre került sor az Elsőfokú Bíróság előtt.

31 Ugyanezen a napon sor került a tárgyalásra is, amelynek végén az Elsőfokú Bíróság 2005. november 30-ig tűzött határidőt a felek számára, hogy megvizsgálják a jogvita egyezség útján történő rendezésének lehetőségeit.

32 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2005. november 29-én érkezett levelében a Bizottság értesítette az Elsőfokú Bíróságot, hogy a jogvitának a felek közötti egyezség útján történő rendezése meghiúsult.

33 Az Elsőfokú Bíróság, miután a megtámadott ítélet 69. pontjában megjegyezte, hogy „a felperes kártérítési keresete egyrészt a nem a Közösség intézményei vagy ezek alkalmazottai által a feladataik teljesítése során tanúsított jogellenes magatartásából eredő szerződésen kívüli felelősség rendszerén (jogalap nélküli gazdagodás és megbízás nélküli ügyvitel), másrészt pedig a Közösség intézményei vagy ezek alkalmazottai által feladataik teljesítése során tanúsított jogellenes magatartásából eredő szerződésen kívüli felelősség rendszerén (a bizalomvédelem elvének megsértése és a Bizottság kötelezettségszegése vagy vétkessége) alapul", először a jogalap nélküli gazdagodásra és a megbízás nélküli ügyvitelre alapított érveket utasította el, az alábbi indokok alapján:

„91 […] a szerződésen kívüli felelősségnek az a rendszere, amelyet a nemzeti jogrendszerek nagyobb többsége is előír, nem tartalmazza szükségszerűen az alperes magatartásának jogellenességére vagy hiányosságára vonatkozó feltételt. A jogalap nélküli gazdagodáson vagy a megbízás nélküli ügyvitelen alapuló keresetek lényege, hogy sajátos polgári jogi körülmények között azok számára keletkeztessenek szerződésen kívüli kötelezettséget, akik a gazdagodott vagy az ügy ura helyzetében vannak; ez a kötelezettség általános szabály szerint vagy a jogosulatlan gazdagodás visszatérítése, vagy az ügyvivő kártalanítása.

92 Mindebből tehát nem következik, hogy a jogalap nélküli gazdagodáson és a megbízás nélküli ügyvitelen alapuló, a felperes által hivatkozott jogalapokat kizárólag azon indokból el kellene utasítani, hogy – amint azt a Bizottság elsődlegesen állítja – nem teljesül az intézmény magatartásának jogellenességére vonatkozó feltétel.

93 […] az EK 288. cikk második bekezdése a Közösségnek az intézményei által okozott kár megtérítésére irányuló kötelezettségét nem csak a Közösség vétkességen alapuló szerződésen kívüli felelősségének rendszerére korlátozva alapozza meg. […]

[…]

95 Annak megállapítása érdekében, hogy a fenti elvek alkalmazhatók e, meg kell vizsgálni, hogy a jelen ügyben fennállnak e az *actio de in rem verso*, illetve a *negotiorum gestio* elvén alapuló jogalap feltételei.

96 E tekintetben meg kell állapítani, hogy […] a jelen jogvita ténybeli és jogi összefüggéseiben nem alkalmazhatók a jogalap nélküli gazdagodáson, illetve a megbízás nélküli ügyvitelen alapuló jogalapok.

97 A tagállamok jogaiban közös általános elvek szerint ugyanis ezek a jogalapok nem alkalmazhatók, mivel a gazdagodottnak vagy az ügy urának hasznát szerződés vagy jogi kötelezettség igazolja. Ezen elvek szerint ezek a jogalapok csak másodlagosan alkalmazhatók, tehát olyan esetben, amikor a jogsértést szenvedett személynek nem áll rendelkezésére más jogalap az őt illető javak megszerzésére.

98 Márpedig a jelen ügyben kétségtelen, hogy szerződéses jogviszony áll fenn egyrészt a Bizottság és a Helmico, másrészt ez utóbbi és a felperes között. A feltételezett közvetlen kár annak a kifizetésnek felel meg, amellyel a Helmico tartozik a felperesnek az általuk kötött, e vonatkozásban választottbírósági kikötést tartalmazó alvállalkozói szerződések értelmében, amely kikötés a walesi és az angol bíróságokat jelöli meg a szerződésből eredő jogviták vonatkozásában hatáskörrel rendelkező bíróságainak. Kétségtelen, hogy Helmico köteles kifizetni a felperes által elvégzett munkákat, és a kifizetés elmaradása esetén magára vállalni az esetleges felelősséget; ezt többek között az a bírósági eljárás is bizonyítja, amelyet a felperes kezdeményezett a Helmicóval szemben; ez az eljárás – bár felfüggesztették – jelenleg is folyamatban van a High Court of Justice előtt. A Helmico esetleges fizetésképtelensége nem indokolja, hogy a Bizottság vállalja magára ezt a felelősséget, mivel a felperes nem rendelkezhet két forrással az ugyanazon kifizetéshez való jogot illetően. Az ügy irataiból ugyanis kiderül – és ezt a felek sem vitatják –, hogy a High Court of Justice előtt folyamatban lévő eljárás a jelen kereset tárgyát alkotó szolgáltatások kifizetéséről szól.

99 Ebből következik, hogy nem lehet jogalap nélkülinek minősíteni a Bizottság esetleges gazdagodását, illetve a felperes szegényedését, mivel mindkettő a szóban forgó szerződéses jogviszonyból ered.

100 […] A megbízás nélküli ügyvitelen alapuló polgári jogi jogalap alkalmazásának feltételei az alábbi okok miatt nyilvánvalóan nem állnak fenn.

101 Meg kell jegyezni, hogy a felperesnek a Helmicóval szemben fennálló szerződéses kötelezettségeinek a felperes általi teljesítését nem lehet érvényesen a más – kötelezően vivendő – ügyeibe történő jóhiszemű beavatkozásnak minősíteni, amint azt a kérdéses jogalap megkövetelné. […] Végül, a felperes érvelése ellentmond a megbízás nélküli ügyvitel elveinek is, az ügy urának az ügyvivő cselekedeteire vonatkozó tudata tekintetében. Az ügyvivő ugyanis főszabály szerint az ügy urának tudta nélkül cselekszik, vagy legalábbis anélkül, hogy az ügy ura tudná, hogy azonnali cselekvésre van szükség. Márpedig maga a felperes is azt állítja, hogy a Bizottság kezdeményezése alapján hozta meg azon döntését, hogy 1998 októberében folytatta a munkákat.

102 Meg kell továbbá jegyezni, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a gazdasági szereplőknek kell viselniük a tevékenységükkel járó gazdasági kockázatokat, az egyes egyedi esetek körülményeit figyelembe véve […].

103 Márpedig nem került megállapításra, hogy a felperes a tevékenységével járó gazdasági kockázatokat meghaladó, rendkívüli vagy különleges kárt szenvedett el. Minden szerződéses jogviszonyban fennáll annak a kockázata, hogy az egyik fél nem hajtja végre megfelelően a szerződést, vagy egyenesen fizetésképtelenné válik. A szerződő felek feladata, hogy ezt a kockázatot magában a szerződésben megfelelő módon csökkentsék. A felperes tudta, hogy a Helmico nem teljesíti szerződéses kötelezettségeit, ugyanakkor tudatosan folytatta saját kötelezettségeinek teljesítését, ahelyett hogy alakszerű keresetet nyújtott volna be. Ezzel normálisnak tekinthető gazdasági kockázatot vállalt magára. […]”

34 Ezt követően az Elsőfokú Bíróság a Masdar által előterjesztett többi jogalapot is elutasította. A bizalomvédelem megsértésére alapított érveket az Elsőfokú Bíróság az alábbi indokok alapján utasította el:

„119 […] a bizalomvédelemre való hivatkozás joga […] valamennyi jogalanyt megilleti, akiben a közösségi adminisztráció megalapozott elvárásokat keltett azzal, hogy határozott ígéretet tett neki. Ahhoz, hogy a tájékoztatás – bármilyen formában közölték is – ilyen ígéretnek minősüljön, a tájékoztatásnak határozottnak, feltétlennek és ellentmondásmentesnek kell lennie, valamint felhatalmazással rendelkező és megbízható forrásból kell származnia […]. Az ítélkezési gyakorlat azt is megállapította, hogy a bizalomvédelem elve a jogalanyok számára jogot keletkeztető jogi szabály […]. Ezen elv megsértése így megalapozhatja a Közösség felelősségét. Az is bizonyos, hogy a gazdasági szereplőknek viselniük kell a tevékenységükkel járó gazdasági kockázatokat, az egyes egyedi esetek körülményeit figyelembe véve […].

120 Az ügy irataiból kiderül, hogy a felperes megalapozott elvárásai a Helmicónak szerződésszerűen nyújtott szolgáltatásoknak a Bizottság általi kifizetésére vonatkoztak. Meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben az Elsőfokú Bíróság rendelkezésére álló, a Bizottság által kibocsátott iratokat semmiképpen nem lehet olyan határozott ígéretként értelmezni, amely szerint a Bizottság kötelezte magát a felperes kifizetésére, és ezzel megalapozott elvárásokat keltett benne.”

35 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 121–129. pontjában az ügy iratainak részletes elemzésével támasztotta alá az ítélet 120. pontjában tett megállapítást.

36 Azzal a jogalappal kapcsolatban, mely szerint a Bizottság nem tanúsított gondosságot, az Elsőfokú Bíróság az alábbiakat állapította meg:

„140 A felperes beadványaiból kiderül, hogy azt kifogásolja, hogy a Bizottság felfüggesztette a Helmicónak történő kifizetéseket. E magatartás jogellenessége abban áll, hogy a Bizottság nem tanúsított ésszerű gondosságot annak biztosítása érdekében, hogy e felfüggesztéssel ne okozzon kárt harmadik személyeknek, illetve adott esetben megtérítse a harmadik személyek kárát.

141 […] [E]lőször is […], […] a felperes arra az állításra szorítkozik, hogy a gondosság kötelezettsége bizonyítékok és az állítása alátámasztására irányuló jogi érvelés, valamint e kötelezettség forrásának és terjedelmének megjelölése nélkül is fennáll. Az Elsőfokú Bíróság szerint a vétkességen alapuló szerződésen kívüli felelősségnek a polgári jogi rendszerekben hatályban lévő rendszerének, valamint a gondatlanságon alapuló deliktuális felelősségnek az angolszász jogrendszerben hatályban lévő rendszerének általános elveire történő meglehetősen bizonytalan hivatkozás nem alkalmas annak bizonyítására, hogy a Bizottságnak szerződéses jogviszonyai keretében a valamely kifizetés felfüggesztésére vonatkozó döntésének meghozatalakor harmadik személyek érdekeit is figyelembe kell vennie. […] Az Elsőfokú Bíróság azt is megállapítja, hogy […] a felperes nem bizonyította, hogy ok-okozati összefüggés áll fenn a hivatkozott kötelezettség megsértése és a szóban forgó kár között. […]”

A felek kérelmei

37 A fellebbező fellebbezésében azt kéri, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;

– kötelezze a Bizottságot, hogy fizesse meg a fellebbező részére az elsőfokú eljárásban a Masdar által kért 448 947,78 euró összeget, vagy ennek hiányában 249 314,35 euró összeget, illetőleg olyan egyéb összeget, amelyet a Bíróság megfelelőnek ítél, valamint a megítélt összeg után járó kamatot;

– a Bizottságot kötelezze a jelen eljárásban, valamint az Elsőfokú Bíróság előtti eljárásban felmerült költségek viselésére.

38 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– utasítsa el a fellebbezést;

– másodlagosan, abban az esetben, ha a Bíróság egyészben vagy részben hatályon kívül helyezné a megfellebbezett ítéletet, utasítsa el a fellebbező kártérítési kérelmét;

– a fellebbezőt kötelezze a jelen eljárásban, valamint az Elsőfokú Bíróság előtti eljárásban felmerült költségek viselésére;

– másodlagosan, abban az esetben, ha a Bíróság helyt adna a fellebbezésnek, a fellebbezőt kötelezze az elsőfokú eljárásban felmerült költségei egyharmadának viselésére.

A fellebbezésről

39 A fellebbező lényegében öt jogalapot terjeszt elő a fellebbezésének alátámasztása érdekében, amelyek először is a jogalap nélküli gazdagodás kérdésének vizsgálata kapcsán az indokolás hiányán és téves jogalkalmazáson, másodszor a megbízás nélküli ügyvitel kérdésének vizsgálata kapcsán a tények elferdítésén és téves jogalkalmazáson, harmadszor a bizalomvédelem elvének megsértésén és az indokolás következetlenségén, negyedszer a mulasztásra vagy gondatlanságra alapított jogalap téves értékelésén, ötödször pedig a tények hiányos vizsgálatán alapulnak.

A jogalap nélküli gazdagodás kérdésének vizsgálata kapcsán az indokolás hiányára és téves jogalkalmazásra alapított első jogalapról

A felek érvei

40 A fellebbező azt sérelmezi, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a fellebbező csupán a Helmicóval szemben fennálló szerződéses kötelezettségei alapján járt el.

41 Ezenkívül az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amennyiben nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a Bizottság nem valamely hagyományos szerződő fél szerepében járt el a Helmicóval szemben, hanem beszedési jogkörrel rendelkezett. A Bizottság jogalap nélkül gazdagodott azáltal, hogy először hagyta, hogy a fellebbező befejezze a munkákat, ezt követően pedig a beszedési jogkörét gyakorolta, megfosztva ezzel a korábban fennálló szerződéses jogviszonyokat gyakorlati hatásuktól.

42 A Bizottság megjegyzi, hogy a fellebbező nem mondta fel a Helmicóval fennálló szerződéseit.

43 Az Elsőfokú Bíróság mindenképp helyesen állapította meg a megtámadott ítélet 97–99. pontjában, hogy a Bizottság nem jogalap nélkül gazdagodott, mivel a nála keletkezett előny abból a szerződésből származott, amely közte és a Helmico között állt fenn, a fellebbező pedig azon alvállalkozói szerződésnek megfelelően volt köteles eljárni, amelyet ugyanezen társasággal kötött.

A Bíróság álláspontja

44 A tagállamok jogában közös általános elvek szerint az a személy, akit olyan veszteség ért, amely valamely más személy vagyonát gyarapítja, anélkül hogy e gazdagodásnak bármilyen jogalapja lenne, főszabály szerint jogosult arra, hogy e veszteség erejéig a gazdagodott személytől megtérítést követeljen.

45 Ennek kapcsán, mint az Elsőfokú Bíróság megjegyezte, a jogalap nélküli gazdagodásra alapított igényérvényesítésnek – ahogyan azt a legtöbb nemzeti jogrendszer

szabályozza – nem feltétele, hogy a gazdagodott személy magatartása jogellenes vagy felróható legyen.

46 Ezzel szemben ahhoz, hogy az ilyen igény megalapozott legyen, alapvetően szükséges, hogy a gazdagodásnak ne legyen semmilyen jogalapja. E feltétel nem teljesül többek között akkor, ha a gazdagodást szerződéses kötelezettségek igazolják.

47 Mivel a fentiek szerint meghatározott jogalap nélküli gazdagodás a tagállamok jogában közös, szerződésen kívüli kötelemkeletkeztető tényállást képez, a Közösség a saját vonatkozásában nem mentesülhet ugyanezen elv alkalmazása alól abban az esetben, ha valamely természetes vagy jogi személy azt kifogásolja vele szemben, hogy a Közösség e személy hátrányára jogalap nélkül gazdagodott.

48 Végeredményben, mivel a jogalap nélküli gazdagodásból származó valamennyi kötelezettség szükségképpen szerződésen kívüli, lehetővé kell tenni, mint azt az Elsőfokú Bíróság a jelen ügyben tette, hogy e kötelezettségre az EK 235. cikk és az EK 288. cikk második bekezdése értelmében hivatkozzanak.

49 Kétségtelen, hogy a jogalap nélküli gazdagodásra alapított kereset nem tartozik a szigorú értelemben vett szerződésen kívüli felelősségi rendszer körébe, amelynek alkalmazhatósága attól függ, hogy teljesülnek-e a Közösséggel szemben kifogásolt magatartás jogellenességére, a kár ténylegességére, valamint a magatartás és az állított kár közötti okozati összefüggés fennállására vonatkozó együttes feltételek (lásd többek között a C-120/06. P. és C-121/06. P. sz., FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben 2008. szeptember 9-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6513. o.] 106. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ez a kereset abban különbözik a fent említett felelősségi rendszer alapján benyújtott keresetektől, hogy nem követeli meg az alperes által tanúsított jogellenes magatartás bizonyítását, még csak azt sem,

hogy az alperes egyáltalán valamilyen magatartást tanúsítson, hanem csupán az alperes érvényes jogalap nélküli gazdagodását és a felperes e gazdagodáshoz kapcsolódó szegényedését kell bizonyítani.

50 A fenti jellemzők ellenére ugyanakkor a Közösség elleni, jogalap nélküli gazdagodásra alapított keresetindítás lehetőségét nem lehet valamely jogalanytól önmagában azzal az indokkal megtagadni, hogy az EK-Szerződés nem tartalmaz kifejezett rendelkezést olyan igényérvényesítési lehetőségről, amely az ilyen típusú keresetekben nyilvánul meg. Az EK 235. cikk és az EK 288. cikk második bekezdésének olyan értelmezése, amely e lehetőséget kizárja, a hatékony bírói jogvédelem elvével – amelyet a Bíróság ítélkezési gyakorlata biztosított, és amelyet az Európai Unió Nizzában, 2000. december 7-én kihirdetett alapjogi chartájának (HL C 364., 1. o.) 47. cikke megerősített – ellentétes eredményre vezetne (lásd a C-432/05. sz. Unibet-ügyben 2007. március 13-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-2271. o.] 37. pontját, valamint a C-402/05. P. és C-415/05. P. sz., Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben 2008. szeptember 3-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-6351. o.] 335. pontját).

51 A fenti előzetes megállapításokra figyelemmel kell tehát megvizsgálni, hogy az Elsőfokú Bíróság tévedett-e, amikor a jogalap nélküli gazdagodás kérdését vizsgálta.

52 A megtámadott ítéletből kiderül, hogy az Elsőfokú Bíróság azzal az indokkal utasította el a felperes érveit, hogy szerződéses jogviszony állt fenn egyrészt a Bizottság és a Helmico, másrészt ez utóbbi és a felperes között. Az Elsőfokú Bíróság ebből a körülményből azt a következtetést vonta le, hogy a Bizottság minden gazdagodása és a felperes szegényedése a létrejött szerződéses jogviszonyokból eredt, és ezért nem minősíthető „jogalap nélkülinek”.

53 Másfelől az Elsőfokú Bíróság szerint a felperes egyéb módon is hozzájuthatott ahhoz, ami jár neki, amennyiben a Helmicóval kötött alvállalkozói szerződések értelmében

lehetősége volt arra, hogy szerződéses felelősségre alapított keresetet indítson a Helmico ellen, az említett szerződésekben illetékesként kikötött angliai és walesi bíróságok előtt.

54 Igaz – mint az a jelen ítélet 46. pontjában is megállapítást nyert –, hogy valamely gazdagodást nem lehet jogalap nélkülinek minősíteni, ha azt szerződéses kötelezettségek igazolják.

55 Ezzel szemben, ha a szolgáltatások teljesítésének alapjául szolgáló szerződések érvénytelennek bizonyulnak és megszűnnek, az e szolgáltatások jogosultjának gazdagodását – a tagállamok jogrendszereiben kialakított elvek szerint – bizonyos feltételek mellett vissza kell téríteni.

56 Anélkül, hogy szükséges lenne vizsgálni, hogy ez utóbbi esetben milyen feltételek mellett jár a visszatérítés, elegendő megállapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság helyesen alkalmazta a szerződéses jogviszonyokból eredő gazdagodás és a „jogalap nélküli" gazdagodás közötti, fentiekben vázolt különbségtételt.

57 A főtanácsnok által indítványának 53. és 54. pontjában kifejtett indokok is alátámasztják azt, hogy az Elsőfokú Bíróság megalapozottan vélhette úgy, hogy az egyrészt a Bizottság és a Helmico, másrészt pedig ez utóbbi és a felperes között létrejött szerződések nem szűntek meg. Az Elsőfokú Bíróság e körülmény alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a Közösséggel szemben nem állhatott fenn olyan szerződésen kívüli kötelezettség, hogy vállalja át azokat a költségeket, amelyek a felperesnél az orosz és a moldáv projekt befejezése érdekében merültek fel.

58 Az Elsőfokú Bíróság nevezetesen megállapította, hogy a felperes, tudva azt, hogy a Helmico nem teljesítette a szerződéses kötelezettségeit, tudatosan döntött úgy, hogy ő maga továbbra is eleget tesz a kötelezettségeinek. Az Elsőfokú Bíróság arra is emlékeztetett, hogy a felperes a Helmicóval kötött szerződéseiben foglalt választottbírósági kikötés alapján bírósági eljárást indított a Helmico ellen.

59 Ezenkívül az Elsőfokú Bíróság helyesen hangsúlyozta, hogy minden szerződéses jogviszonyban fennáll annak a kockázata, hogy az egyik fél nem hajtja végre megfelelően a szerződést, vagy egyenesen fizetésképtelenné válik. Olyan gazdasági kockázatról van szó, amely a gazdasági szereplők tevékenységével együtt jár.

60 Ez utóbbi tényező különösen fontosnak bizonyul a közösségi segítségnyújtási programok kapcsán. Nem ritka ugyanis, hogy az a szerződő fél, amelyre a Bizottság a projektet bízta, csupán annak kezelésére szorítkozik, a projekt végrehajtását pedig alvállalkozókra bízza, amelyek adott esetben maguk is alvállalkozókként eljáró vállalkozásokkal dolgoznak együtt. Ebben az összefüggésben a projektben részes minden gazdasági szereplőnek el kell fogadnia azt a kockázatot, hogy a vele szerződő fél fizetésképtelenné válik vagy olyan szabálytalanságokat követ el, amelyek a Közösség részéről történő kifizetések felfüggesztéséhez, sőt beszedési megbízás kibocsátásához vezethetnek. E feltételek mellett nem fogadható el, hogy az ilyen kockázat megvalósulásából származó veszteségeknek a Közösség általi *ad hoc* kifizetések alapjául kell szolgálniuk.

61 A fentiekből következik, hogy az Elsőfokú Bíróság a jogalap nélküli gazdagodás kérdésének vizsgálata során nem alkalmazta tévesen a jogot, illetve nem mulasztotta el az indokolást. Az első jogalapot tehát el kell utasítani.

A megbízás nélküli ügyvitel kérdésének vizsgálata kapcsán a tények elferdítésére és téves jogalkalmazásra alapított második jogalapról

A felek érvei

62 A fellebbező szerint a megbízás nélküli ügyvitellel kapcsolatban a megtámadott ítéletben kifejtett érvelés ténybeli és jogi szempontból téves.

63 Az Elsőfokú Bíróság azon megállapításai, melyek szerint a fellebbező beavatkozása nem volt jóhiszemű, a Bizottság pedig képes volt kezelni a projekteket, nyilvánvalóan tévesek.

64 Ezenkívül az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amennyiben a megtámadott ítélt 101. pontjában azt állapította meg, hogy a megbízás nélküli ügyvitel szabályai nem alkalmazhatók, ha az ügy ura tud arról, hogy intézkedni kell.

65 A Bizottság megjegyzi, hogy a megfellebbezett ítélet 97. és azt követő pontjaiban foglalt megállapítás, mely szerint a felperes a Helmicóval fennálló szerződéseinek megfelelően járt el, elegendő a megbízás nélküli ügyvitelre vonatkozó érvek elutasításához.

A Bíróság álláspontja

66 Anélkül, hogy szükséges lenne vizsgálni, hogy az Elsőfokú Bíróság helyesen járt-e el a megbízás nélküli ügyvitelre alapított kereseti kérelem jogi minősítése során, meg kell állapítani, hogy a fellebbező által a második jogalap keretében előterjesztett érveknek semmiképp nem lehet helyt adni.

67 Először is, a fellebbező nem állíthatja megalapozottan, hogy az ő teljesítése jóhiszemű volt. A fellebbező ugyanis mind az elsőfokú eljárás, mind pedig a jelen fellebbezési eljárás során hangsúlyozta, hogy a Helmico által elkövetett szabálytalanságok felfedezését követően azért folytatta a teljesítést, mert úgy vélte, hogy a Bizottság garantálta számára az e teljesítésért járó díjazás megfizetését. Már önmagában ezen okból sem lehet megállapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság elferdítette volna a tényeket, amikor nem fogadta el, hogy jóhiszemű beavatkozásról lett volna szó.

68 Továbbá azon érvvel kapcsolatban, mely szerint az Elsőfokú Bíróság elferdítette a tényeket annak megállapításával, hogy a Bizottság képes volt kezelni a projekteket, elegendő megjegyezni, hogy a fellebbező nem terjesztett elő olyan bizonyítékokat, amelyekből az derülne ki, hogy a Bizottság a továbbiakban nem tudta biztosítani a szóban forgó program vagy projektek kezelését.

69 Végül, a téves jogalkalmazásra alapított jogalappal kapcsolatban meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 101. pontjában hangsúlyozta, hogy az ügyvivő eljárására „főszabály szerint” az ügy urának tudta nélkül kerül sor, vagy legalábbis anélkül, hogy az ügy ura tudná, hogy azonnali cselekvésre van szükség. A fellebbező állításával ellentétben tehát az Elsőfokú Bíróság nem zárta ki, hogy a megbízás nélküli ügyvitel elvére olyan körülmények között is hivatkozni lehessen, amikor az ügy ura tudott a cselekvés szükségességéről.

70 Ezért a második fellebbezési jogalapot is el kell utasítani.

A bizalomvédelem elvének megsértésére és az indokolás következetlenségére alapított harmadik jogalapról

A felek érvei

71 A fellebbező azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság által egyrészt a jogalap nélküli gazdagodásra és a megbízás nélküli ügyvitelre, másrészt pedig a bizalomvédelem elvére vonatkozóan kifejtett indokok között ellentmondás áll fenn.

72 A fellebbező megjegyzi, hogy az Elsőfokú Bíróság elfogadta a megtámadott ítélet 101. pontjában, hogy a fellebbezőt a Bizottság ösztönözte a szolgáltatásnyújtás folytatására, a 148. pontjában pedig azt, hogy a Bizottságnak és a fellebbezőnek közös szándéka volt, hogy a fellebbező fejezze be a projekteket és kapja meg a neki járó díjazást. Következésképpen nyilvánvalóan téves a megtámadott ítélet 130. pontjában megfogalmazott azon következtetés, mely szerint „meg kell állapítani, hogy a rendelkezésre álló adatok, külön-külön és együttesen vizsgálva, nem tűnnek a Bizottság által tett, olyan megalapozott elvárásokat keltő határozott ígéreteknek, amelyek lehetővé tennék a felperes számára, hogy a bizalomvédelem elvére hivatkozzék”.

73 A fellebbező másodlagosan azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság által alkalmazott szempontrendszer a jelen ügyhöz hasonló esetekben túlságosan korlátozó jellegű. A fellebbező szerint határozott ígéretek fennállását kell megállapítani abban az esetben, ha valamely közösségi intézmény magatartása arra ösztönözheti az alvállalkozót, hogy

az intézmény részére szolgáltatásokat teljesítsen olyan körülmények között, amikor egyértelművé vált, hogy a fővállalkozó nem fogja kifizetni az alvállalkozót.

74 A Bizottság először is azt állítja, hogy ez a jogalap ténykérdésekre vonatkozik, ezért elfogadhatatlan.

75 Ezt követően a bizalomvédelem elvével kapcsolatban a Bizottság megjegyzi, hogy az Elsőfokú Bíróság részletesen vizsgálta egyrészt azt, hogy a Bizottságtól származó dokumentumok olyan határozott ígéretekként értelmezhetők-e, hogy a Bizottság vállalja a felelősséget a kifizetésekért, másrészt pedig azt, hogy a bizonyítékok alátámasztják-e, hogy a Bizottság az 1998. október 2-i találkozó alkalmával ilyen határozott ígéreteket tett.

A Bíróság álláspontja

76 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy az kérdés, miszerint az Elsőfokú Bíróság ítéletének indokolása ellentmondó vagy hiányos-e, jogkérdésnek minősül, és mint ilyenre a fellebbezés keretében lehet rá hivatkozni (a C-403/04. P. és C-405/04. P. sz., Sumitomo Metal Industries és Nippon Steel kontra Bizottság egyesített ügyekben 2007. január 25-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-729. o.] 77. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

77 E jogalap abban a részében is elfogadható, amelyben az a bizalomvédelem elvének megsértésén alapul. A fellebbező ezzel kapcsolatos érveinek ugyanis nem bizonyos tények megállapítása a tárgya, hanem ezek az érvek az Elsőfokú Bíróság által az említett elv alkalmazása szempontjából figyelembe vett szempontokra vonatkoznak. Az

a kérdés, hogy az Elsőfokú Bíróság a tényállás vizsgálata során a helyes jogszabályt alkalmazta-e, jogi kérdésnek minősül (a fent hivatkozott Sumitomo Metal Industries és Nippon Steel kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 40. pontja).

78 Ezért a Bizottság állításával ellentétben e jogalapot érdemben kell vizsgálni.

79 Először is az indokolás állítólagos következetlenségével kapcsolatban a fellebbező azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság azon megállapítása, mely szerint a Bizottság ugyanazt a célt kívánta elérni, mint a Masdar, vagyis, hogy a projektet az eredeti terveknek megfelelően teljes mértékben valósítsák meg, és a Masdart a szolgáltatásnyújtás folytatására ösztönözte, ellentmond az Elsőfokú Bíróság azon következtetésének, mely szerint a Bizottság nem tett határozott ígéreteket.

80 Ez az érvelés nem fogadható el. Mint az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 120. pontjában megállapította, a fellebbező által állított határozott ígéretek arra vonatkoztak, hogy a Bizottság ki fogja fizetni azokat a szolgáltatásokat, amelyeket a Masdar a Helmicónak nyújtott. Az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítéleten belül máshol megállapított azon tény, hogy a Bizottság, amely azt szerette volna, hogy a projekteket az eredeti terveknek megfelelően valósítsák meg, a fellebbezőt a szolgáltatásnyújtás folytatására ösztönözte, nyilvánvalóan nem áll semmilyen összefüggésben a fellebbező azon állításával, mely szerint a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy közvetlenül fizesse ki őt. Következésképpen nem állhat fenn semmilyen következetlenség az Elsőfokú Bíróság azon megállapításai között, amelyek egyrészt a Bizottság által a projektek megvalósításával kapcsolatban megfogalmazott szándékra, másrészt pedig a fellebbező közvetlen kifizetésének a Bizottság általi megtagadására vonatkoznak.

81 Ezt követően azzal a szemponttal kapcsolatban, amelyet az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 119. pontjában a bizalomvédelem elvének jelen esetben történő alkalmazását illetően kialakított, meg kell állapítani, hogy ez a szempont megfelel az állandó ítélkezési gyakorlatnak, mely szerint senki nem hivatkozhat a bizalomvédelem elvének megsértésére az adminisztráció által tett határozott ígéretek hiányában (lásd ebben az értelemben a C-182/03. és C-217/03. sz., Belgium és Forum 187 kontra Bizottság egyesített ügyekben 2006. június 22-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-5479. o.] 147. pontját, valamint a C-213/06. sz., EAR kontra Karatzoglou ügyben 2007. július 18-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-6733. o.] 33. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

82 A fellebbező azt állítja, hogy a határozott ígéretekre vonatkozó feltételt a jelen ügyhöz hasonló esetekben bizonyos rugalmassággal kell alkalmazni. Eszerint jogos bizalom áll fenn, ha valamely közösségi intézmény magatartása arra ösztönözheti az alvállalkozót, hogy az intézmény részére szolgáltatásokat teljesítsen olyan körülmények között, amikor egyértelművé vált, hogy a Közösséggel szerződő fél nem fogja kifizetni az alvállalkozót.

83 Ezt az érvelést nem lehet elfogadni.

84 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a segítségnyújtási programok közösségi szabályozás által kidolgozott rendszerének alapja az, hogy a Bizottsággal szerződő fél egy sor olyan kötelezettséget teljesít, amelyek feljogosítják őt arra, hogy kifizessék neki a tervezett pénzügyi támogatást. Ha a szerződő fél nem azoknak a feltételeknek megfelelően hajtotta végre a projektet, amelyektől a pénzügyi támogatás odaítélése függött, nem hivatkozhat a bizalomvédelem elvére annak érdekében, hogy elérje az említett pénzügyi támogatás kifizetését (lásd ebben az értelemben a C-383/06–C-385/06. sz., Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening és társai egyesített ügyekben 2008. március 13-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-1561. o.] 56. pontját).

85 Mindez lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a valamely szerződő fél által a közösségi segítségnyújtási program keretében elkövetett szabálytalanságok esetén eleget tegyen a Közösség pénzügyi érdekeinek és költségvetési fegyelmének védelmére vonatkozó kötelezettségének.

86 Ebben az összefüggésben, amelyet a projekt pénzügyi ellenőrzésének kiemelt fontossága jellemez, egyes bizonytalan utalások nem keletkeztethetnek jogos bizalmat az alvállalkozók számára a tekintetben, hogy a Bizottság az általuk nyújtott szolgáltatások közvetlen kifizetésében megnyilvánuló pénzügyi kedvezményben részesíti őket. Az ilyen jogos bizalom csak a Bizottság által tett olyan határozott ígéretekből származhatna, amelyek félreérthetetlenül kifejezésre juttatják, hogy a Bizottság gondoskodik az alvállalkozásban nyújtott szolgáltatások kifizetéséről. Márpedig – mint azt az Elsőfokú Bíróság megállapította – az ilyen ígéretek fennállása nem nyert bizonyítást.

87 A fentiekre tekintettel a harmadik jogalapot is el kell utasítani.

A mulasztásra vagy gondatlanságra alapított jogalap téves értékelésén alapuló negyedik jogalapról

A felek érvei

88 A fellebbező azt kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 141. pontjában arra a következtetésre jutott, hogy „a felperes arra az állításra szorítkozik, hogy a [140. pontban ismertetett] gondosság kötelezettsége bizonyítékok és az állítása alátámasztására irányuló jogi érvelés, valamint e kötelezettség forrásának és terjedelmének megjelölése nélkül is fennáll”, miközben a fellebbező a mulasztás és a gondatlanság fogalmának jogi elemzése alapján korábban kifejtette, hogy amennyiben a Bizottság a szerződéses szolgáltatások kifizetésének felfüggesztésére irányuló jogkörét gyakorolja a vele szerződő fél által elkövetett szabálytalanságok miatt, tudva arról, hogy a szerződő félnek alvállalkozó is dolgozott, akkor a Bizottságnak gondosan kell eljárnia annak biztosítása érdekében, hogy az említett alvállalkozónak ne okozzon

kárt. A fellebbező végeredményben azt állítja, hogy a Bizottság nyilvánvalóan gondatlanul járt el, mivel először hagyta, hogy a fellebbező befejezze a munkákat, ezt követően pedig a beszedési jogkörét gyakorolta.

89 A Bizottság azt állítja, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 141. pontjában helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes nem támasztotta alá az érvelését.

A Bíróság álláspontja

90 Mint azt a Bíróság már megállapította, a gondatlanság fogalma olyan tevést vagy mulasztást foglal magában, amellyel a felelős személy súlyosan megsérti a gondossági kötelezettségét, amelyet be kellett volna tartania és betarthatott volna képességeire, ismereteire és adottságaira tekintettel (lásd ebben az értelemben a C-308/06. sz., Intertanko és társai ügyben 2008. június 3-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-4057. o.] 74–77. pontját).

91 Ezért előfordulhat, hogy a közösségi adminisztrációnak a jogellenes magatartásért fennálló szerződésen kívüli felelősséget kell viselnie, amennyiben nem tanúsítja az adott helyzetben megkívánt gondosságot, ezzel pedig kárt okoz (lásd ebben az értelemben

a 145/83. sz., Adams kontra Bizottság ügyben 1985. november 7-én hozott ítélet [EBHT 1985., 3539. o.] 44. pontját, valamint a C-331/05. P. sz., Internationaler Hilfsfonds kontra Bizottság ügyben 2007. június 28-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-5475. o.] 24. pontját).

92 E gondossági kötelezettség a gondos ügyintézés elvének szerves részét képezi. Általános jelleggel alkalmazandó a közösségi adminisztráció által a társadalmi kapcsolatai során tanúsított tevékenységre. E kötelezettséget tehát a Bizottságnak is teljesítenie kellett a Masdarral fennálló kapcsolatai, valamint az e vállalkozásra vonatkozó döntéseinek meghozatala során.

93 A gondossági kötelezettség terjedelme ugyanakkor nem az, amit a fellebbező annak tulajdonít. Az említett kötelezettség azt foglalja magában, hogy a közösségi adminisztrációnak körültekintően és elővigyázatosan kell eljárnia. Ezzel szemben az adminisztrációnak nem feladata, hogy elhárítson minden olyan kárt, amely a gazdasági szereplők számára a jelen ítélet 59. pontjában meghatározott rendes gazdasági kockázatok megvalósulásából származik.

94 Másfelől, mint a tényállásnak az Elsőfokú Bíróság általi ismertetéséből és a jelen ítélet 14. pontja szerinti összefoglalásából kiderül, a Masdar a Helmico egyik számlájának közvetítésével jelentős összeget kapott annak érdekében, hogy figyelembe vegyék azt a nehéz helyzetet, amelybe került.

95 A fenti megfontolások alapján az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 141. pontjában helyesen állapította meg, hogy a Bizottságnak nem volt kötelessége sem az, hogy az álláspontját a fellebbező érdekeihez igazítsa, sem pedig az, hogy valamely *ad hoc* mechanizmust hozzon létre, mint például a követelés olyan különleges számlára történő kifizetése, amely felett a fellebbező rendelkezni jogosult.

96 Ebből következik, hogy a fellebbezésben előterjesztett negyedik jogalapot el kell utasítani.

A tények hiányos vizsgálatára alapított ötödik jogalapról

A felek érvei

97 A fellebbező úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróságnak alaposabban meg kellett volna vizsgálnia az 1998. október 2-i találkozó hátterében álló összefüggéseket, nevezetesen azáltal, hogy helyt ad a fellebbező által tett tanúbizonyítási indítványnak.

98 A Bizottság szerint az Elsőfokú Bíróság részletesen vizsgálta azt a kérdést, hogy a határozott ígéretek fennálltak-e, vagy sem, a fellebbező által indítványozott tanúbizonyítás pedig nem lett volna alkalmas arra, hogy kétségbe vonja az Elsőfokú Bíróság által az írásbeli és szóbeli szakasz során előterjesztett egyéb bizonyítékok alapján tett megállapításokat.

A Bíróság álláspontja

99 A jogvitában részes fél által benyújtott, pervezető intézkedés, illetve bizonyításfelvétel iránti kérelmeknek az elsőfokon eljáró bíróság általi elbírálását illetően emlékeztetni kell arra, hogy egyedül az Elsőfokú Bíróság dönthet az előtte folyamatban lévő üggyel kapcsolatban a rendelkezésére álló információk kiegészítésének esetleges szükségességéről. Annak mérlegelése, hogy az eljárási anyagok bizonyító erejűek-e, vagy sem, egyedül az Elsőfokú Bíróság hatáskörébe tartozik, és e mérlegelésnek a fellebbezési eljárás keretében történő felülvizsgálata nem tartozik a Bíróságra, kivéve az Elsőfokú Bíróság elé terjesztett bizonyítékok elferdítése esetét, illetve amennyiben az Elsőfokú Bíróság megállapításainak ténybeli pontatlansága az ügy irataiból kitűnik (lásd többek

között a C-315/99. P. sz., Ismeri Europa kontra Számvevőszék ügyben 2001. július 10-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-5281. o.] 19. pontját, valamint a C-75/05. P. és C-80/05. P. sz., Németország és társai kontra Kronofrance egyesített ügyekben 2008. szeptember 11-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6619. o.] 78. pontját).

100 Ebből következik, hogy mivel a jelen esetben semmilyen elferdítés vagy ténybeli pontatlanság nem nyert bizonyítást, az Elsőfokú Bíróság jogosan ítélte úgy, hogy az ügyiratban szereplő adatok elegendőek voltak számára a jogvita elbírálásához.

101 Az ötödik jogalapot ezért el kell utasítani.

102 Mivel a fellebbező által előadott jogalapok egyikét sem lehet elfogadni, a fellebbezést el kell utasítani.

A költségekről

103 A Bíróság eljárási szabályzata 69. cikkének 2. §-a szerint, amely ugyanezen szabályzat 118. cikke értelmében a fellebbezési eljárásra is alkalmazandó, a Bíróság a pervesztes

felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A fellebbezőt, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2) A Masdar (UK) Ltd-t kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások